

Sygnatura akt I C 66/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu – Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Dagmara Kos

Protokolant: Kinga Brocka

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2023 roku w Sieradzu na rozprawie

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko A. T., K. T., J. T. i O. T.

o zapłatę

- zasądza od pozwanych A. T., K. T., J. T. i O. T. solidarnie na rzecz powoda A. W. kwotę 67.459,96 (sześćdziesiąt siedem tysięcy czterysta pięćdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 lutego 2020 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem pozwanym prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie ich odpowiedzialności do stanu czynnego spadku po T. T.,
- w pozostałym zakresie powództwo oddala,
- koszty procesu między stronami wzajemnie znosi,
- zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu na rzecz radcy prawnego E. P. kwotę 6.750,00 (sześć tysięcy siedemset pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu wraz z należnym podatkiem VAT w kwocie 1.552,00 (jeden tysiąc pięćset pięćdziesiąt dwa) złote,
- zasądza od powoda A. W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 1.586,09 (jeden tysiąc pięćset osiemdziesiąt sześć złotych dziewięć groszy) tytułem częściowego zwrotu wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa i kwotę tę nakazuje ściągnąć z zasądzonego od pozwanych A. T., K. T., J. T. i O. T. solidarnie na rzecz powoda A. W. roszczenia,
- nie obciąża pozwanych A. T., K. T., J. T. i O. T. kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 66/21

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 lutego 2020 r. powód A. W. wnosił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego T. T. nakazem zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym kwoty 120.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

(pozew- k.3-5)

Wobec stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty zarządzeniem z dnia 13 marca 2020 r. sprawa została skierowana do rozpoznania w postępowaniu zwyczajnym.

(zarządzenie- k.18)

W dniu 12 maja 2020 r. pozwany zmarł wobec czego postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2020 r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie.

(postanowienie- k.42)

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2021 r. Sąd podjął postępowanie w sprawie z udziałem następców prawnych pozwanego – A. T., K. T., J. T. i O. T..

(postanowienie- k.57)

W odpowiedzi na pozew pozwani wnosili o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych zwrotu kosztów procesu w tym zasądzenia na rzecz każdego z pozwanych od powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na pozew- k.118-112)

Na rozprawach w dniach 20 sierpnia 2021 r., 26 listopada 2021 r. i 4 lutego 2022 r. pełnomocnik powoda popierał powództwo a pełnomocnik pozwanych wnosił o oddalenie powództwa.

(protokół rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. na płycie CD 00:03:04 – 00:05:35- koperta k.303, protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:02:14 – 00:02:36- koperta k.303, protokół rozprawy z dnia 4 lutego 2022 r. na płycie CD 00:04:29 – 00:06:15- koperta k.303)

Na rozprawie w dniu 24 listopada 2023 r. pełnomocnik powoda popierał powództwo a pełnomocnik pozwanych wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu i oświadczył, że koszty te nie zostały uiszczone ani w całości ani w części.

(protokół rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. na płycie CD 00:03:04 – 00:05:35- koperta k.303, protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:02:14 – 00:02:36- koperta k.303, protokół rozprawy z dnia 4 lutego 2022 r. na płycie CD 00:04:29 – 00:06:15- koperta k.303)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód i nieżyjący już T. T., którego następcami prawnymi są pozwani A. T., J. T., K. T. i O. T., znali się od wielu lat, gdyż prowadzili sąsiadujące ze sobą firmy w Ł.. Powód był współnikiem firmy (...) a pozwany prowadził warsztat samochodowy i myjnię samochodową. Powód jako (...) spółki (...) zawierali między sobą umowy w ramach prowadzonych działalności gospodarczych. Utrzymywali też oni relacje towarzyskie i zdarzało się im pić wspólnie alkohol. Zdarzało się też, że T. T. pożyczał pieniądze od powoda.

(zeznania świadków: M. B.- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:04:47 – 00:15:50- koperta k.303, M. K. (1)- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:15:50 – 00:47:44- koperta k.303, P. R.- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:47:44 – 01:04:42- koperta k.303, P. S.- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 01:04:42 – 01:23:40- koperta k.303, zeznania powoda A. W.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:08:10 – 00:13:01 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:05:49 – 00:28:52- koperta k.253, zeznania pozwanej A. T.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:13:01 – 00:30:40 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:28:52 – 00:56:13- koperta k.253)

T. T. prowadząc działalność gospodarczą w 2017 r. zaciągnął kredyt na rozwój firmy, którego żyrantem była jego żona A. T..

(zeznania pozwanej A. T.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:13:01 – 00:30:40 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:28:52 – 00:56:13- koperta k.253)

T. T. był osobą uzależnioną od alkoholu. W okresie od 10 grudnia 2017 r. do 13 grudnia 2017 r. przebywał on na detoksykacji w Klinice (...) w miejscowości D., gdzie stwierdzono konieczność podjęcia przez niego terapii odwykowej. W kwietniu 2018 r. będący pod wpływem alkoholu T. T. miał wypadek na motocyklu, po którym przebywał w szpitalu do 1 czerwca 2018 r. Za kierowanie motocyklem w stanie nietrzeźwości T. T. został skazany i orzeczono wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym. Przed wypadkiem mieszkał on z synem, gdyż jego żona wyprowadziła się wcześniej od niego. Po wyjściu ze szpitala (...) nadal pił alkohol. Podczas pobytu w (...) im. M. K. (2) w Ł. we wrześniu 2018 r. wystawiono mu skierowanie do Oddziału Psychiatrycznego z uwagi na stwierdzony zespół paranoidalny.

(bezsporne, zeznania świadków: M. B.- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:04:47 – 00:15:50- koperta k.303, M. K. (1)- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:15:50 – 00:47:44- koperta k.303, P. R.- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:47:44 – 01:04:42- koperta k.303, P. S.- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 01:04:42 – 01:23:40- koperta k.303, Ł. S.- protokół rozprawy z dnia 4 lutego 2022 r. na płycie CD 00:09:59 – 00:22:38- koperta k.303, zeznania pozwanej A. T.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:13:01 – 00:30:40 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:28:52 – 00:56:13- koperta k.253, kserokopia dokumentacji medycznej- k.126-128, k.130, wyrok- k.68 załączonych akt sprawy Sądu Rejonowego w Łasku sygn. II K 227/18)

W 2018 r. zdarzało się T. T. bredzić, gdy był pod wpływem alkoholu. W tym czasie jego firma prosperowała dobrze.

(zeznania świadków: P. S.- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 01:04:42 – 01:23:40- koperta k.303, Ł. S.- protokół rozprawy z dnia 4 lutego 2022 r. na płycie CD 00:09:59 – 00:22:38- koperta k.303)

Od końca 2018 r. T. T. nie zatrudniał już w swojej firmie pracowników a od stycznia 2019 r., kiedy skończyła się mu dzierżawa, przeniósł ją do miejsca swojego zamieszkania. Od tego czasu nie miał już myjni samochodowej a wykonywał usługi wulkanizacyjne, drobne naprawy i czyszczenie tapicerki samochodowej. Na dzień 31 grudnia 2018 r. na koncie T. T. była zgromadzona kwota 81.803,03 zł.

(zeznania świadków: P. S.- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 01:04:42 – 01:23:40- koperta k.303, Ł. S.- protokół rozprawy z dnia 4 lutego 2022 r. na płycie CD 00:09:59 – 00:22:38- koperta k.303, zeznania pozwanej A. T.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:13:01 – 00:30:40 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:28:52 – 00:56:13- koperta k.253, wyciąg z rachunku- k.157-158)

T. T. prosił powoda, by pożyczył mu pieniędzy na remont domu. Powód przystał na jego prośbę i strony spotkały się w dniu 2 stycznia 2019 r. w biurze firmy powoda, by zawrzeć umowę pożyczki. W tym czasie T. T. był trzeźwy. Treść umowy pożyczki i treść deklaracji wekslowej powód spisał na komputerze po ich uzgodnieniu z T. T.. T. T. informował wówczas powoda, że będzie miał pieniądze na zwrot pożyczki, gdyż ma sprzedać ziemię. Kwota pożyczki została przekazana w gotówce T. T. przy zawarciu umowy.

(zeznania powoda A. W.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:08:10 – 00:13:01 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:05:49 – 00:28:52- koperta k.253)

W dniu 2 stycznia 2019 r. T. T. zawarł z powodem A. W. umowę pożyczki, na podstawie której A. W. pożyczył mu kwotę 60.000,00 zł, którą to kwotę miał on mu zwrócić w terminie do 31 grudnia 2019 r. Pożyczkobiorca potwierdził jednocześnie, że kwota pożyczki została mu przekazana w całości.

(zeznania świadka M. K. (1)- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:15:50 – 00:47:44- koperta k.303, zeznania powoda A. W.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:08:10 – 00:13:01 w zw.

z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:05:49 – 00:28:52- koperta k.253, kserokopia umowy- k.9-10, opinia biegłego grafologa D. P.- k.186-199)

Strony umowy pożyczki postanowiły w § 1 ust. 3, że pożyczkobiorca zapłaci odsetki od zaciągniętej pożyczki w wysokości 1.000,00 zł za każdy wykorzystany miesiąc pożyczki w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca trwania pożyczki. Natomiast w § 2 ust. 4 umowy pożyczkobiorca zobowiązał się w przypadku niedokonania zwrotu pożyczki w umówionym terminie do zwrotu pożyczki wraz z odsetkami w wysokości 100,00 zł za każdy dzień. Ponadto w § 3 umowy strony postanowiły, że niezależnie od zobowiązania pożyczkobiorcy wynikającego z § 2 ust. 4 umowy, w przypadku niedokonania zwrotu pożyczki w umówionym terminie pożyczkobiorca będzie zobowiązany do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy odsetek za zwłokę w wysokości 100,00 zł za każdy dzień opóźnienia z odsetkami zgodnie z § 2 ust. 4 umowy.

(kserokopia umowy- k.9-10)

Z § 4 umowy wynikało, że jako zabezpieczenie wszelkich należności pożyczkobiorcy względem pożyczkodawcy powstałych z tytułu umowy pożyczki w tym w szczególności: zwrotu kwoty pożyczki wraz z odsetkami, ewentualnych kosztów sądowych, egzekucyjnych oraz kosztów obsługi prawnej pożyczkobiorcy wystawi i wręczy pożyczkodawcy w dacie zawarcia umowy weksel własny in blanco bez protestu wraz z klauzulą wekslową stanowiącą załącznik do umowy.

(kserokopia umowy- k.9-10)

T. T. przekazał powodowi przy zawarciu umowy podpisany przez siebie weksel własny in blanco i podpisaną przez siebie deklarację wekslową. Ze złożonej deklaracji wekslowej wynikało, że weksel in blanco wystawiony został przez T. T. jako zabezpieczenie wszelkich wierzytelności wynikających z umowy pożyczki z dnia 2 stycznia 2019 r. zawartej pomiędzy A. W. jako pożyczkodawcą i T. T. jako pożyczkobiorcą oraz wszelkich innych ewentualnych kosztów sądowych, egzekucyjnych oraz kosztów obsługi prawnej związanych z egzekwowaniem od wystawcy zabezpieczonych wierzytelności. Z deklaracji tej wynikało, że powód ma prawo wypełnić weksel we wszystkich przypadkach, gdy wystawca będzie zobowiązany do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy i nie dokona pełnej zapłaty w terminie wynikającym z umowy, że może on wypełnić weksel na sumę odpowiadającą niezapłaconej w terminie kwocie należnej od wystawcy powiększoną o należne odsetki i koszty dochodzenia roszczeń, że ma prawo opatrzyć weksel datą i miejscem znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej według swojego uznania, że o wypełnieniu weksla powiadomi on wystawcę jednym listem poleconym wysłanym na 7 dni przed terminem płatności na adres wystawcy wskazany w deklaracji wekslowej a uprawnienie pożyczkodawcy do wypełnienia weksla wygasa z upływem lat 7 od dnia zakończenia obowiązywania umowy pożyczki z dnia 2 stycznia 2019 r. zawartej między pożyczkodawcą a wystawcą weksla.

(zeznania powoda A. W.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:08:10 – 00:13:01 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:05:49 – 00:28:52- koperta k.253, kserokopia weksla- k.15 – oryginał zdeponowany w kasie pancерnej, deklaracja wekslowa- k.16)

T. T. nie zwrócił powodowi pożyczonej od niego kwoty w umówionym terminie. Gdy powód rozmawiał z nim o jej zwrocie, mówił on, że pożyczkę zwróci ale zwoził powoda co do czasu jej zwrotu.

(zeznania świadka M. K. (1)- protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2021 r. na płycie CD 00:15:50 – 00:47:44- koperta k.303, zeznania powoda A. W.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:08:10 – 00:13:01 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:05:49 – 00:28:52- koperta k.253)

Pismem z dnia 7 stycznia 2020 r. powód wezwał T. T. do zapłaty należności wynikającej z zawartej w dniu 2 stycznia 2019 r. umowy pożyczki, na którą składają się kwota 60.000,00 zł tytułem należności głównej i kwota 12.000,00 zł tytułem odsetek za każdy miesiąc wykorzystania pożyczki liczony od dnia 2 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. oraz odsetki za zwłokę w kwocie 100,00 zł dziennie liczone od dnia 2 stycznia 2020 r. w nieprzekraczalnym terminie 2 dni od daty otrzymania wezwania. Poinformował go też, że w razie nieuregulowania należności we wskazanym

terminie sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego bez dalszych wezwań. Odbiór tego pisma w dniu 8 stycznia 2020 r. pokwitował ojciec T. T..

(kserokopia pisma powoda- k.11, kserokopia potwierdzenia odbioru pisma- k.13-14)

Po otrzymaniu tego wezwania T. T. mówił powodowi, że także on jest mu winien pieniądze. W tym czasie T. T. mocno pił.

(zeznania powoda A. W.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:08:10 – 00:13:01 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:05:49 – 00:28:52- koperta k.253)

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Łasku z dnia 28 maja 2019 r. wydanym w sprawie sygn. akt III RNs 30/19 zastosowano wobec T. T. obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu w stacjonarnej placówce leczenia odwykowego.

(postanowienie- k.42 załączonych akt sprawy Sądu Rejonowego w Łasku sygn. III RNs 30/19)

W okresie od 11 stycznia 2020 r. do 17 stycznia 2020 r. T. T. przebywał w (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z., gdzie rozpoznano u niego alkoholową marskość wątroby i zespół zależności alkoholowej.

(kserokopia dokumentacji medycznej- k.133-134)

W dniu 16 stycznia 2020 r. powód wypełnił weksel na kwotę 120.000,00 zł z datą płatności na 30 stycznia 2020 r. Pismem z dnia 17 stycznia 2020 r. powód poinformował T. T., że w dniu 16 stycznia 2020 r. został wypełniony weksel in blanco na kwotę 120.000,00 zł i wezwał go do wykupienia weksla, którego kserokopię mu przesłał. Poinformował go też, że w przypadku nie wykupienia weksla w terminie do dnia 30 stycznia 2020 r. sprawa zostanie skierowana na drogę sądową bez dalszych wezwań.

(kserokopia pisma powoda- k.12)

W okresie od 6 marca 2020 r. do 19 marca 2020 r. T. T. przebywał w (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z., gdzie stwierdzono u niego alkoholową marskość wątroby, masywne wodobrzusze i zespół zależności alkoholowej.

(kserokopia dokumentacji medycznej- k.131-132)

W dniu 27 kwietnia 2020 r. T. T. napisał smsa do powoda, w którym pytał kiedy firma powoda M. zapłaci mu za zaległe faktury. Twierdził on też w nim, że „w tym dniu nie podpisał żadnego weksla”. Stwierdził w nim też – „rozliczcie się za faktury wtedy odliczymy kwotę pożyczki”. Pisał też kolejnego smsa o treści „I jeszcze poproszę o zwrot moich samochodów M. i c.”. Powód natomiast w odpowiedzi na te smsy napisał do niego sms o treści „Wytrzeźwij, ogarnij się, zabierz się do pracy i oddaj pieniądze, które ci pożyczyłem”.

(wydruk korespondencji sms- k.123-125)

W dniu 12 maja 2020 r. T. T. zmarł. Do śmierci prowadził on swoją firmę, w ramach której kupował i sprzedawał samochody. Na dzień 31 grudnia 2019 r. stan konta T. T. był zerowy.

(zeznania pozwanej A. T.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:13:01 – 00:30:40 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:28:52 – 00:56:13- koperta k.253, odpis skrócony aktu zgonu- k.40, wyciąg z rachunku- k.157-158)

Za życia T. T. jego żona nie występowała o jego ubezwłasnowolnienie.

(zeznania pozwanej A. T.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:13:01 – 00:30:40 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:28:52 – 00:56:13- koperta k.253)

T. T. nie był osobą upośledzoną umysłowo i nie występowała u niego choroba psychiczna. Nadużywał on alkoholu i występowały u niego objawy zaawansowanego uzależnienia od alkoholu. W okresie grudzień 2018 r. – styczeń 2019 r. nie występowały u niego poważne zaburzenia psychiczne np. zaburzenia świadomości lub objawy psychotyczne, które ograniczałyby w sposób istotny jego zdolność świadomego działania i podejmowania decyzji. Brak jest podstaw do stwierdzenia, że w dniu 2 stycznia 2019 r. T. T. nie miał zachowanej zdolności świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażenia woli.

(opinia biegłego psychiatry M. S.- k.236-243, uzupełniająca opinia pisemna biegłego psychiatry M. S.- k.275-282)

Po śmierci T. T. powód rozmawiał z pozwaną na temat pożyczki lecz ta stwierdziła, że jej to nie interesuje i nie zwróciła mu pieniędzy.

(zeznania powoda A. W.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:08:10 – 00:13:01 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:05:49 – 00:28:52- koperta k.253, zeznania pozwanej A. T.- protokół rozprawy z dnia 24 listopada 2023 r. na płycie CD 00:13:01 – 00:30:40 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 20 sierpnia 2021 r. 00:28:52 – 00:56:13- koperta k.253)

Postanowieniem z dnia 23 listopada 2020 r. wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 330/20 Sąd Rejonowy w Łasku stwierdził, iż spadek po T. T. z dobrodziejstwem inwentarza nabyli jego żona A. T. i jego dzieci K. T., J. T. i O. T. w częściach równych po 1/4 każdy z nich.

(postanowienie- k.27 załączonych akt sprawy Sądu Rejonowego w Łasku sygn. I Ns 330/20)

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda w tej części, w której podawał on, iż T. T. w czasie zawierania umowy pożyczki nie miał widocznych problemów z alkoholem. Jego zeznania pozostają w sprzeczności z dokumentacją medyczną T. T. i korespondującymi ze sobą zeznaniami świadków M. B., M. K. (1) i P. R. a przy tym są nielogiczne. Skoro bowiem powód miał, jako sąsiad T. T., częsty kontakt z nim, nie jest możliwym, by nie wiedział o uzależnieniu T. T. od alkoholu w tamtym czasie.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd pominął dowód z uzupełniającej opinii ustnej biegłego psychiatry M. S. uznając, iż wniosek o jej wydanie został zgłoszony jedynie dla przewleczenia postępowania w sprawie. W ocenie Sądu opinie pisemne tego biegłego – podstawowa i uzupełniająca sporządzone zostały w sposób jasny, rzeczowy i przejrzysty i brak było powodów, by je uzupełnić.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd pominął też pismo zatytułowane „remanent na dzień 31 marca 2020 r.,” gdyż nie wiadomo kto i na podstawie czego pismo to sporządził, gdyż nie zawiera ono żadnych podpisów. Sąd pominął też umowę komisu, dowód wpłaty i kartkę z notatkami, gdyż nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Jak wynika z treści pozwu i załączonych do niego dokumentów powództwo wywiedzione zostało przez powoda nie tylko z treści złożonego weksla ale przede wszystkim z samej umowy pożyczki. Weksel bowiem miał charakter niepełny i stanowił wyłącznie zabezpieczenie spłaty wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki. Nie stanowił on zatem samodzielnego źródła obowiązku zapłaty lecz zabezpieczenie realizacji umowy pożyczki przez poprzednika prawnego pozwanych.

Przepisy ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe (tekst. jedn. Dz.U. z 2002 r., poz.282) przesadzają o specyficznych cechach zobowiązania wekslowego, do których należy formalna i materialna surowość. Formalna surowość przejawia się przede wszystkim w tym, że koniecznym warunkiem powołania zobowiązania wekslowego jest wystawienie weksla, a więc dokumentu, który musi spełniać wymagania formalne przewidziane dla weksla własnego w art. 101 i 102 tej ustawy. Zgodnie z art. 101 ust. 2 pkt 2 tej ustawy weksel własny zawierać musi przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej. W myśl art. 102 tej ustawy nie będzie uważany za weksel

własny dokument, któremu brak jednej z cech wskazanych w jej art. 101. Przyniesienie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej stanowi konieczny element ustawy weksla. To przyniesienie określone jest jako rdzeń weksla własnego definiujące jego istotę. Zwykle omawiana bezwarunkowość zapłaty sumy pieniężnej wyrażana jest słowami „zapłać” czy „zapłacimy”. Wzgląd na pewność i bezpieczeństwo obrotu wekslowego wyklucza sięganie i uwzględnianie okoliczności nie znajdujących wyrazu w jego brzmieniu dotyczących podłoża i historii powstania weksla, czy też okoliczności subiektywnych. Inaczej mówiąc o treści weksla wypełnionego w całości decyduje to co zostało w nim napisane a więc obiektywny stan weksla. (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 r. I CK 5/04). Tymczasem weksel przedłożony przez powoda został tak sformułowany, że zobowiązania do zapłaty można się jedynie domyślać z kontekstu pozostałych słów. Nie zawiera on bowiem czasownika/orzeczenia obejmującego zobowiązanie do zapłaty.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, iż zobowiązanie wekslowe na podstawie złożonego weksla nie powstało. Niezależnie od tego nie można jednak było w okolicznościach przedmiotowej sprawy oddalić powództwa z tej przyczyny. Rozstrzygając niniejszą sprawę należało bowiem zbadać powołany już w pozwie stosunek podstawowy łączący powoda z poprzednikiem prawnym pozwanych ponieważ powód w pozwie powołał się na obydwie podstawy odpowiedzialności – ze stosunku podstawowego i z weksla. W tej sytuacji konieczne stało się zbadanie podstawy wystawienia weksla własnego o charakterze gwarancyjnym, którą według powoda stanowiła umowa pożyczki zwrarta przez powoda i poprzednika prawnego pozwanych.

Jak wynika z art. 720 § 1 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. W myśl art. 720 § 2 kc umowa pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej.

W przedmiotowej sprawie pozwani, będący następcami prawnymi T. T., kwestionowali fakt zawarcia przez niego umowy pożyczki z powodem. Twierdzili oni bowiem, iż to nie T. T. podpisał się pod dokumentem umowy pożyczki. Ich zarzuty jednak w kontekście opinii biegłego grafologa okazały się niezasadne. Z opinii tej wynikało bowiem, iż podpis pod umową pożyczki, na wekslu i pod deklaracją wekslową złożył T. T.. Nie ulega zatem wątpliwości, iż T. T. umowę pożyczki zawarł.

W drugiej kolejności pozwani podnosili zarzut nieważności umowy pożyczki z uwagi na to, iż, jak twierdzili, T. T. w chwili jej zawierania znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli z uwagi na to, iż chorował on w tym czasie na zaawansowaną chorobę alkoholową. Zdaniem Sądu okoliczności tej jednak pozwani nie udowodnili.

W przedmiotowej sprawie Sąd ustalił, iż T. T. od co najmniej 2017 r. cierpiał na chorobę alkoholową, która zaostrzała się z upływem czasu i z której powodu zastosowano wobec niego postanowieniem Sądu Rejonowego w Łasku z dnia 28 maja 2019 r. wydanym w sprawie sygn. akt III RNs 30/19 obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu w stacjonarnej placówce leczenia odwykowego. Fakt chorowania przez T. T. na chorobę alkoholową nie jest jednak jednoznaczny z tym, iż w czasie tej choroby znajdował się on permanentnie w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Przeczy temu w sposób oczywisty fakt, iż T. T. także podczas choroby i aż do śmierci samodzielnie prowadził działalność gospodarczą, w ramach której dokonywał transakcji handlowych, z których osiągał zyski. Jak wynikało przy tym z opinii biegłego lekarza psychiatry przeprowadzone dowody nie dały podstaw do stwierdzenia, że w dniu 2 stycznia 2019 r. T. T. nie miał zachowanej zdolności świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażenia swojej woli. Z dowodów tych nie wynikało bowiem, by w czasie gdy zawierana była umowa pożyczki T. T. funkcjonował w atypowy dla siebie sposób a jego stan psychiczny był zmieniony/odmienny.

Nie mógł się także ostać podnoszony przez pozwanych zarzut, iż T. T. nie otrzymał od powoda kwoty pożyczki. Już bowiem z samej jej treści wynikało, że umówiona kwota pożyczki została mu przez powoda przekazana.

Jak wynikało z umowy pożyczki T. T. zobowiązał się zwrócić kwotę pożyczki w terminie do 31 grudnia 2019 r. Pozwani, choć twierdzili, że T. T. zwrócił powodowi kwotę pożyczki nie przedstawili na tę okoliczność żadnych dowodów. Ich

twierdzenia zatem w tym zakresie pozostawały całkowicie gołosłowne. Powód na podstawie zawartej umowy pożyczki mógł się zatem domagać od pozwanych jako następców prawnych T. T. zwrotu pożyczki, gdyż upłynął już termin jej zwrotu.

Umowa pożyczki zawarta przez powoda z T. T. przewidywała w § 1 ust. 3, że pożyczkobiorca miał zapłacić odsetki od zaciągniętej pożyczki w wysokości 1.000,00 zł za wykorzystany miesiąc pożyczki.

Jak wynika z art. 359 § 2¹ kc maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnych nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne). Motywem tego przepisu są względy słuszności, a mianowicie potrzeba ochrony dłużnika przed lichwą.

Zgodnie z art. 359 § 2² kc jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne.

Odsetki kapitałowe, o jakie umówiły się strony pożyczki, przekraczały wysokość odsetek maksymalnych, o jakich mowa w art. 359 § 2¹ kc. W tej sytuacji powodowi należały się zgodnie z art. 359 § 2² kc odsetki maksymalne, które za okres trwania umowy pożyczki wynosiły 5.967,12 zł.

Z § 2 ust. 4 umowy pożyczki wynikało, że w przypadku niedokonania zwrotu pożyczki w umówionym terminie pożyczkobiorca zwróci pożyczkę wraz z odsetkami w wysokości 100,00 zł za każdy dzień a z § 3 umowy strony wynikało, że niezależnie od zobowiązania pożyczkobiorcy wynikającego z § 2 ust. 4 umowy, w przypadku niedokonania zwrotu pożyczki w umówionym terminie pożyczkobiorca będzie zobowiązany do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy odsetek za zwłokę w wysokości 100,00 zł za każdy dzień opóźnienia z odsetkami zgodnie z § 2 ust. 4 umowy.

Ponieważ T. T. ani jego następcy prawni nie zwrócili powodowi kwoty wynikającej z umowy pożyczki w umówionym terminie powód może żądać odsetek za opóźnienie. Obowiązek zapłaty odsetek powstaje bowiem w chwili opóźnienia, bez względu na przyczynę opóźnienia i chociażby wierzyciel nie poniósł żadnej szkody.

Zgodnie z art. 481 § 2¹ kc maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie). W myśl natomiast art. 481 § 2² kc jeżeli wysokość odsetek za opóźnienie przekracza wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, należą się odsetki maksymalne za opóźnienie.

Art. 482 § 1 kc stanowi, że od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy.

Powód w pozwie żądał ustawowych odsetek za opóźnienie od całej dochodzonej pozwem kwoty, co oznacza, iż skapitalizował on zaległe odsetki i doliczył je do sumy dłużnej.

Maksymalne odsetki za opóźnienie od kwoty 65.967,12 zł, jakich powód mógł domagać się od pozwanych za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia na dzień wniesienia pozwu wynoszą 1.492,84 zł. Odsetki za opóźnienie, o jakie umówiły się strony, przekraczały zatem wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie wynikających z art. 481 § 2¹ kc. W tej sytuacji powód może domagać się jedynie maksymalnych odsetek za opóźnienie zgodnie z art. 481 § 2¹ kc.

Jak wynika z art. 1034 § 1 kc do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe.

Mając zatem na uwadze powyższe Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 67.459,96 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 lutego 2020 r. do dnia zapłaty a w pozostałym zakresie powództwo oddalił jako niezasadne.

Ponieważ pozwani nabyli spadek po T. T. z dobrodziejstwem inwentarza, na podstawie art. 319 kpc Sąd zastrzegł pozwanym w wyroku uprawnienie do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie ich odpowiedzialności do stanu czynnego spadku po T. T..

Ponieważ żądania powoda uwzględnione zostały jedynie w 56 % na podstawie art. 100 kpc Sąd zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami.

Z uwagi na to, iż pozwani korzystali w przedmiotowej sprawie z pomocy radcy prawnego świadczącego im pomoc prawną z urzędu a nie pokryli oni w żadnej części jego wynagrodzenia, Sąd zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu na rzecz radcy prawnego E. P. wynagrodzenie w kwocie 6.750,00 zł ustalone stosownie do treści stosownie do treści § 2 pkt 6 i § 10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935) podwyższone na mocy § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2437) o należny od niego podatek VAT w kwocie 1.552,00 zł.

W sprawie pozostały nie pokryte koszty opinii biegłych w kwocie 3.604,76 zł.

Co do nie pokrytych kosztów procesu to Sąd na podstawie 113 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023, poz. 1144 ze zm.) zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu 44 % tych kosztów czyli kwotę 1.586,09 zł i kwotę tą nakazał ściągnąć z zasądzonego od pozwanych na jego rzecz roszczenia.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kierując się zasadą słuszności i biorąc pod uwagę sytuację majątkową pozwanych Sąd nie obciążył ich nie pokrytą częścią kosztów sądowych.